

EDUCAȚIE ÎN SIGURANȚĂ DE LA EGAL LA EGĂL

ROLUL PROFESORULUI ÎN GESTIONAREA CAZURILOR DE ABUZ

Proiect derulat de:

DESPRE TEACH FOR ROMANIA

Teach for Romania este o organizație nonguvernamentală care din 2014 recrutează și pregătește oameni valoroși să devină educatori, învățători sau profesori în școlile publice din România, pornind de la cele mai dificile comunități. Fiecare copil are dreptul și poate să aibă parte de o educație de calitate. Fiecare dintre noi putem participa la a face mai bine.

DESPRE ASOCIAȚIA NECUVINTE

Asociația Necuvinte este o organizație nonguvernamentală, înființată în anul 2013 cu scopul de a lupta împotriva discriminării, abuzului și a violenței de gen. Violența de gen nu este o problemă a femeilor, ci o problemă a societății la rezolvarea căreia trebuie să participăm cu toții. Credem în suroritate și parteneriate ca modalitate de a atinge egalitatea și echitatea în societatea în care trăim.

SITUAȚIA ABORDATĂ ÎMPREUNĂ

Asociația Teach for Romania în parteneriat cu **Asociația Necuvinte** dezvoltă **„Educație în siguranță de la egal la egal”**, un proiect menit să creeze un spațiu de dialog între experți în educație, decidenți politici, profesioniști din mediul neguvernamental la nivel național și părinți, elevi, profesori și directori școlari din 20 de școli care prezintă risc ridicat de abandon școlar, rată mică de promovabilitate, rezultate academice precare, violență, având elevi din familii monoparentale sau situații familiale dificile.

„Educație în siguranță de la egal la egal” are misiunea să combată violența domestică și de gen prin crearea unui cadru sigur pentru respectarea principiului egalității de șanse în învățământul preuniversitar. Astfel, oferim instrumente necesare profesorilor, asistenților sociali și copiilor. Dezvoltăm materiale și intervenții ce pot fi preluate la nivelul instituțiilor județene implicate.

Scopul proiectului este acela de a crea un cadru pentru respectarea dreptului la educație, tratament egal, nonviolent și fără discriminare pe bază de gen.

CE ESTE VIOLENȚA?

"Amenințarea sau utilizarea intenționată a forței fizice sau a puterii asupra altuia sau asupra unui grup ori comunități, care antrenează sau riscă puternic de a antrena un traumatism, un deces, o alterare psihologică, o dezvoltare precară sau privațiuni."

(Organizația Mondială a Sănătății - Geneva, 2002).

TIPURI DE VIOLENȚĂ

Conform legii 217/2003, violența domestică se manifestă sub următoarele forme:

a) **violența verbală** - adresarea printr-un limbaj jignitor, brutal, precum utilizarea de insulte, amenințări, cuvinte și expresii degradante sau umilitoare;

b) **violența psihologică** - impunerea voinței sau a controlului personal, provocarea de stări de tensiune și de suferință psihică în orice mod și prin orice mijloace, prin amenințare verbală sau în orice altă modalitate, șantaj, violență demonstrativă asupra obiectelor și animalelor, afișare ostentativă a armelor, neglijare, controlul vieții personale, acte de gelozie, constrângerile de orice fel, urmărirea fără drept, supravegherea locuinței, a locului de muncă sau a altor locuri frecventate de victimă, efectuarea de apeluri telefonice sau alte tipuri de comunicări prin mijloace de transmitere la distanță, care prin frecvență, conținut sau momentul în care sunt emise creează temere;

c) **violența fizică** - vătămarea corporală ori a sănătății prin lovire, îmbrâncire, trântire, tragere de păr, înțepare, tăiere, ardere, strangulare, mușcare, în orice formă și de orice intensitate, inclusiv mascate ca fiind rezultatul unor accidente, prin otrăvire, intoxicare, precum și alte acțiuni cu efect similar, supunerea la eforturi fizice epuizante sau la activități cu grad mare de risc pentru viață sau sănătate și integritate corporală;

d) **violența sexuală** - agresiune sexuală, impunere de acte degradante, hărțuire, intimidare, manipulare, brutalitate în vederea întreținerii unor relații sexuale forțate, viol conjugal;

e) **violența economică** - interzicerea activității profesionale, priverie de mijloace economice, inclusiv lipsire de mijloace de existență primară, cum ar fi hrană, medicamente, obiecte de primă necesitate, acțiunea de sustragere intenționată a bunurilor persoanei, interzicerea dreptului de a poseda, folosi și dispune de bunurile comune, control inechitabil asupra bunurilor și resurselor comune, refuzul de a susține familia, impunerea de munci grele și nocive în detrimentul sănătății, inclusiv unui membru de familie minor;

f) **violența socială** - impunerea izolării persoanei de familie, de comunitate și de prieteni, interzicerea frecventării instituției de învățământ sau a locului de muncă, interzicerea/limitarea realizării profesionale, impunerea izolării, inclusiv în locuința comună, privarea de acces în spațiul de locuit, deposedarea de acte de identitate, privare intenționată de acces la informație, precum și alte acțiuni cu efect similar;

g) **violența spirituală** - subestimarea sau diminuarea importanței satisfacerii necesităților moral-spirituale prin interzicere, limitare, ridiculizare, penalizare a aspirațiilor membrilor de familie, a accesului la valorile culturale, etnice, lingvistice ori religioase, interzicerea dreptului de a vorbi în limba maternă și de a învăța copiii să vorbească în limba maternă, impunerea aderării la credințe și practici spirituale și religioase inacceptabile, precum și alte acțiuni cu efect similar sau cu repercusiuni similare;

h) **violența cibernetică** - hărțuire online, mesaje online instigatoare la ură pe bază de gen, urmărire online, amenințări online, publicarea non consensuală de informații și conținut grafic intim, accesul ilegal de interceptare a comunicațiilor și datelor private și orice altă formă de utilizare abuzivă a tehnologiei informației și a comunicațiilor prin intermediul calculatoarelor, telefoanelor mobile inteligente sau altor dispozitive similare care folosesc telecomunicațiile sau se pot conecta la internet și pot transmite și utiliza platformele sociale sau de e-mail, cu scopul de a face de rușine, umili, speria, amenința, reduce la tăcere victima.

RAPORTAREA CAZURILOR DE VIOLENȚĂ

Este necesară crearea unei relații sigure, de încredere cu victima/elevii/copiii pentru ca respectivul/-a să capete curajul să denunțe cazurile de violență sau discriminare pe care le trăiesc sau observă, fie ele în mediul familial sau la școală.

Ce ar fi necesar să comunicați victimei/elevilor/copiilor să nu păstreze secret dacă cineva:

- îi necăjește/ agresează;
- le adresează cuvinte aparent amuzante, dar care le displac sau care îi supără;
- îi atinge într-un mod neadecvat;
- îi hărțuiește sau îi abuzează sexual;
- încearcă să le ofere sau să le vândă țigări, droguri sau alcool;
- îi lovește sau le face vreun rău;
- le trimite mesaje răutăcioase prin intermediul internetului sau pe telefon.

Atunci când un copil raportează un caz de abuz, indiferent de forma acestuia, persoana care raportează mai departe va asigura mai întâi siguranța copilului și apoi va interveni pentru bunăstarea și recuperarea acestuia.

Pașii pe care trebuie să-i urmeze persoana care raportează sunt menționați în legislația națională și în procedurile interne ale școlii, cum ar fi: Regulamentul intern al școlii, sesizarea către Comisia de Cercetare Disciplinară menționată în Legea Educației Naționale 1/2011, art. 280; Serviciul Public de Asistență Socială al Primăriei locale, Direcția Generală de Asistență Socială, Protecția Copilului etc.

Conform legii nr. 272, art.52, pct (4) Cadrele didactice au obligația de a direcționa centrele județene de resurse și asistență educațională/Centrului Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională, cazurile de abuz, neglijare, exploatare și orice altă formă de violență asupra copilului și de a semnală Serviciului Public de Asistență Socială sau, după caz, Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, aceste cazuri.

Persoana care raportează poate completa un formular de notificare care face parte din procedura școlii.

ROLUL PROFESORULUI

Profesorii joacă un rol esențial în educație, mai ales în viața elevilor. Ceea ce definește un profesor este capacitatea sa de a empatiza, de a asculta, de a fi model elevilor, dar și de a aduce o influență pozitivă asupra lor, cât și asupra comunității.

Credem că fiecare copil are dreptul să aibă un profesor inspirator, mentor, care îl va ajuta să își descopere și să își valorifice întregul potențial. Indiferent de statutul socio-economic, regiunea din care provine sau tipul de școală la care are acces, orice copil poate avea parte de educație de calitate.

Rolul unui profesor este de a fi vigilent și de a asigura protecția copiilor, deoarece, de cele mai multe ori, copiii fiind victime ale violenței domestice, se simt cel mai în siguranță la școală. Astfel, profesorul are și rolul de a analiza și a raporta îndoiele, preocupări sau dovezi de posibile cazuri sau cazuri clare de copii în situații de risc.

Protecția copilului poate fi definită prin:

- protejarea copiilor împotriva maltratării;
- prevenirea alterării sănătății sau dezvoltării copiilor;
- asigurarea creșterii copiilor în condiții care oferă o îngrijire sigură și eficientă și/sau
- luarea unor măsuri care permit tuturor copiilor să aibă cea mai bună evoluție.

Semne și comportamente care pot demonstra posibilitatea ca un copil să treacă printr-o situație de abuz.

- înroșire, rosul unghiilor, smulsul părului, ciupituri, mușcături, agitație;
- senzația de albire bruscă a pielii;
- izbucnire în plâns în mod neașteptat;
- izolare în timpul pauzelor;
- lovire (alte persoane sau obiecte);
- sfidare;
- incapacitatea de a răspunde la întrebări simple;
- încălcarea repetată a regulilor (caută pedeapsă);
- înfruntarea autorității cu orice preț (demonstrarea puterii și a controlului).

RECOMANDĂRI DE COMUNICARE CU VICTIMA

Este imperativă respectarea acestor pași pentru a se asigura că nevoile copilului sunt o prioritate și că divulgarea informațiilor este tratată în mod adecvat:

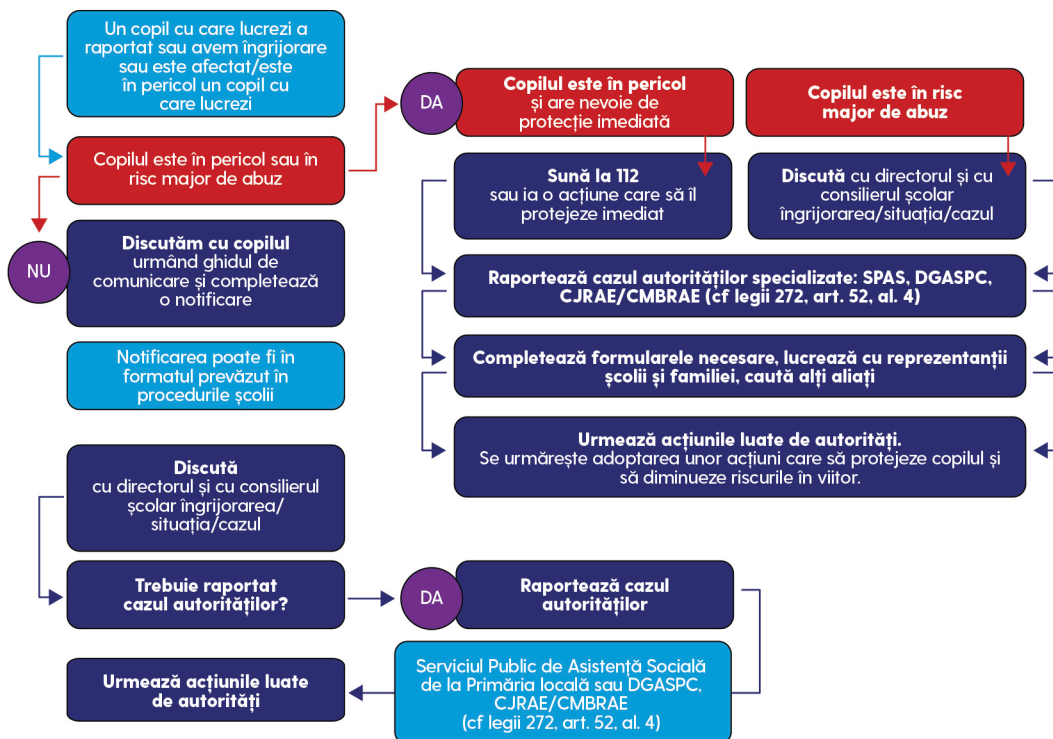
- Întrebați victima dacă și-ar dori ca altcineva să fie prezent la discuție - un alt adult sau un prieten. Dacă refuză, continuați interviul, având grijă suplimentară la comportamentul și limbajul corpului și asigurându-vă că vă aflați într-un loc public / sala de clasă / birou cu ușa deschisă;
- Nu atingeți;
- Permiteți să vorbească fără întrerupere și acceptați spusele;
- Nu puneți întrebări care pot ghida/afecta/schimba declarația; Exemplu așa nu: „Nu-i așa că Mihai ți-a pus mâna pe genunchi”- în schimb, formulați întrebarea: „Și ce s-a întâmplat mai departe?”
- Fiți înțelegători, cu o atitudine reconfortantă, însă nu vă împărtășiți părerile;
- Asigurați că oferiți sprijin, dar menționați și că trebuie să transmiteți orice informație unei alte părți care poate lua măsurile adecvate; nu faceți promisiuni despre păstrarea vreunui secret sau că situația se va rezolva foarte ușor;

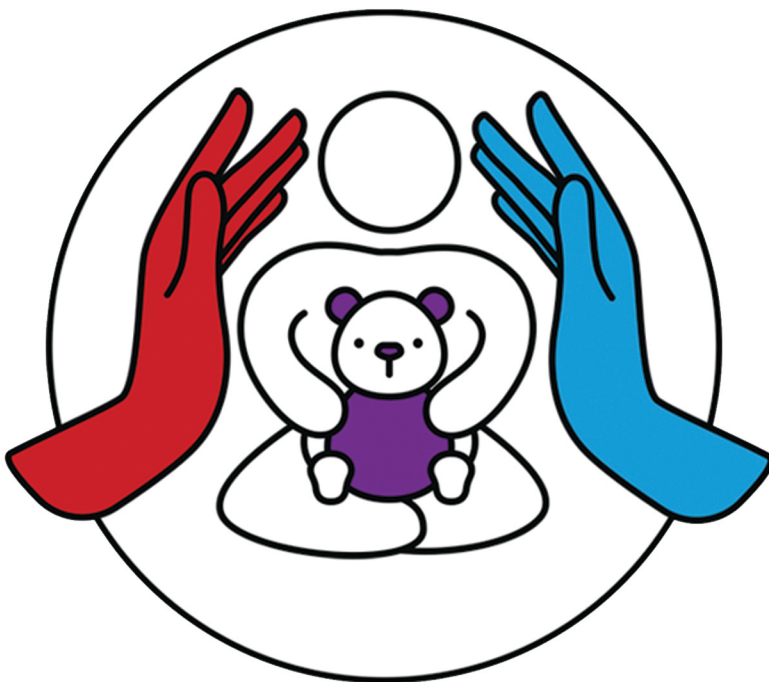
- Asigurați că a procedat corect când a decis să împărtășească;
- Concentrați-vă pe faptele prezentate și folosiți cuvintele folosite de victimă ori de câte ori este posibil, consemnați în mod detaliat conversația. Nu transcrieți discuția în limbajul dumneavoastră, păstrați fidelitatea declarațiilor și exprimărilor acestuia în măsura în care se poate;
- Dacă e necesar să puneți întrebări victimei, încercați să nu repetați aceeași întrebare de mai multe ori;
- Luați măsuri suplimentare adecvate pentru a-i asigura siguranța fizică și bunăstarea psihologică;
- Spuneți victimei ce veți face în continuare.

În ce privește informațiile pe care le colectați, vă veți asigura că:

- Informațiile primite vor fi păstrate în siguranță și vor fi comunicate numai celor care au obligația să le cunoască;
- Informațiile vor fi înregistrate cât mai repede posibil și la fel de exact ca în momentul raportării;
- Tot ce va fi înregistrat va fi semnat și datat.

CUI RAPORTĂM CAZURILE DE ABUZ ASUPRA COPILOR?

LUCRĂM ÎMPREUNĂ PENTRU O EUROPĂ INCLUZIVĂ.

Material realizat cu sprijinul financiar Active Citizens Fund România, program finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021. Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Granturilor SEE și Norvegiene 2014-2021; pentru mai multe informații accesați www.eeagrants.org